

DIGITALIZATION OF THE JUSTICE SYSTEM AND NEW COMMUNICATION TECHNOLOGIES: A REVIEW ON THE VISUAL INTERFACE OF THE NATIONAL JUDICIARY INFORMATICS SYSTEM (UYAP)

ADALET SİSTEMİNİN DİJİTALLEŞMESİ VE YENİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ: ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)'NİN GÖRSEL ARAYÜZÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ferit YILMAZ*

DOI: <https://doi.org/10.69999/emedi.1483041>

MAKALE BİLGİLERİ

Araştırma Makalesi
Research Article

Article / Makale:

Send / Gönderim: 13.05.2024

Appraisal / Değerlendirme: 15.05.2024

Accept / Kabul Tarihi: 12.06.2024

Sayfa: 118-132 / Page: 118-132

Anahtar Kelimeler:

Adalet, Ulusal Yargı Ağı Projesi, İletişim Teknolojileri, Portal, Mahkeme, Vatandaş

Key Words:

Digitalization of the Justice System and New Communication Technologies: A Review on the Visual Interface of the National Judiciary Informatics System (UYAP)

ÖZET

İletişim teknolojilerinin dijitalleşmesiyle birlikte gündelik hayat oldukça kolaylaşmıştır. Bu dijitalleşmeye paralel olarak devlet kurumları da iş ve işlemlerini yürütürken bazı değişimler yapmak zorunda kalmıştır. Bu değişimlerin başında e-devlet sistemi gelmektedir. Bu sisteme Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın dijital ortama taşınmış bilgi sistemi olan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) entegre edilmiştir. Proje ile öncelikle Adalet Bakanlığı'na bağlı mahkeme, cezaevi gibi birimler ile İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk birimleri sisteme dahil edilmiştir. UYAP kurulduğu günden itibaren başta Adalet Bakanlığı personeli olmak üzere diğer meslek kullanıcıları ve vatandaşlara önemli kolaylıklar getirerek işlevselliğini artırmaktadır. Bu çalışma veri tabanı sistemi ile kaydedilen bilgilere, hızlı ve kolayca ulaşılabilmesini sağlayan UYAP sistemin kullanıcılarına getirdiği kolaylık ve etkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Farklı portallar aracılığıyla hizmetlerin zaman ve mekân ayrımı olmaksızın kolay, hızlı ve güvenli bir şekilde ulaştırılmasını sağlayan UYAP'ı inceleyen nitel yöntemin benimsendiği bu çalışma derleme bir çalışma niteliği taşımaktadır. Çalışma sonuçta iletişim teknolojilerinin adalet sistemine büyük kolaylıklar getirdiğini, maliyeti azalttığını, hızı ve şeffaflığı artırdığını ortaya koymaktadır.

ABSTRACT

With the digitalization of communication technologies, daily life has become much easier. In parallel with this digitalization, government institutions have also had to make some changes while conducting their business and transactions. The e-government system is at the forefront of these changes. The National Judiciary Informatics System (UYAP), which is the digitalized information system of the Ministry of Justice of the Republic of Turkey, has been integrated into this system. With the project, first of all, units such as courts and prisons affiliated to the Ministry of Justice and law enforcement units affiliated to the Ministry of Internal Affairs were included in the system. Since its establishment, UYAP has been increasing its functionality by bringing significant convenience to the Ministry of Justice personnel, other professional users and citizens. This study aims to reveal the convenience and impact that the UYAP system brings to users, which allows quick and easy access to the information recorded with the database system. This study, in which the qualitative method is adopted to examine UYAP, which enables services to be delivered easily, quickly and safely, regardless of time and place, through different portals, is a compilation study. The study ultimately reveals that communication technologies bring great convenience to the justice system, reduce costs, and increase speed and transparency.

* İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ORCID ID: 0009-0009-8033-9103, ferityilmahukuk@gmail.com

Dünyanın farklı bölgelerinde devletler hizmetlere ulaşılmasında kolaylık sağlamak amacıyla bilgi teknolojilerini kullanmaktadırlar (Melitski & Holzer, 2007, s. 1). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle e-devlet uygulamaları etkin bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır. İnternet aracılığıyla önce tek taraflı vatandaşın erişimine açılan bilgiler, daha sonra iki yönlü iletişime geçilerek kamu hizmetlerinin farklı alanlarda sunulması sağlanmaktadır (Yıldırım, 2011, s. 6). Farklı ülkelerde yeni teknolojilerin vatandaşlar tarafından kullanılmasına bağlı olarak ilgili kurumlara gitmeden, internet aracılığıyla vergi ödemeleri, tapu kayıt vb. bilgileri öğrenmek, çeşitli başvuruların gerçekleştirilmesi günün her saatinde yapabilmektedir (Batır, 2013, s. 2). E-devlet uygulamalarındaki amaç, kamu kurumlarının birbirleriyle ve vatandaşla bilgi paylaşımını sağlayarak, kaliteli ve daha az maliyetli hizmetler sunmaktır.

Türkiye’de nüfusun artmasıyla birlikte kamu kurum ve kuruluşlarında da paralel olarak iş yükü artmıştır. Artan iş yüküne karşı çalışan sayısında istenilen artışın sağlanamaması nedeniyle vatandaşın hizmetleri alması da gecikmeye başlamıştır. Bu durum birtakım problemleri de beraberinde getirmiştir. Bu problemler ve ağır işleyişin vatandaş tarafından hissedildiği bir alan da yargı hizmetlerinin yürütülmesi olmuştur. Bu durum devlet kurumlarında bulunan ve kendini sürekli yenilemesi gereken sistemlerin gelişip geniş bir alana yayılan bilişim teknolojilerine entegre olmasını mecburi kılmıştır. Yeni teknolojinin entegre edilmesiyle birlikte yargı personelinin eğitim ihtiyacı da karşılanarak sistemin daha verimli çalışmasına olanak sağlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin dijitalleşme alanında attığı ilk adım elektronik devlet kapsamında Ulusal Yargı Ağı Projesi’dir (UYAP). İhtiyaçları tespit etmek amacıyla yapılan fizibilite çalışmaları sonunda hazırlanan rapora göre, projenin kısa bir sürede bitirilemeyeceği anlaşıldığından proje merkez ve taşra olarak iki aşamada yıllara yayılarak pilot ve test birimleri şeklinde gerçekleştirilmiştir (Songur, 2015, s. 45).

Anayasamızın 141’inci maddesinin son fıkrasında; “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.” hükmü yer almıştır. Adalet her vatandaşın eşit bir şekilde ulaşmasını sağlamak, Anayasayla devlete verilen önemli ve vazgeçilmez bir kamu görevidir (Milli Güvenlik Konseyi, 1982, s. 390).

Bu bağlamda devletin gerekli önlemleri almada hassasiyet göstermesi de vatandaşın devletten beklediği haklı bir beklentidir. Ülkemizde de vatandaşların adli hizmetlere hızlı, güvenilir bir şekilde ulaşması ve hak arama hürriyetinin sağlanması Adalet Bakanlığı’na verilen asli bir görevdir. Dijitalleşme konusunda 1998 yılında otomasyon çalışmalarına başlayan Adalet Bakanlığı bünyesinde 1999 yılında Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

2000 yılında başlayan UYAP Bilişim Sistemi projesinde, 2001 yılında Adalet Bakanlığı Merkez Birimlerinin otomasyonu sağlanmış, 2005 yılında adli ve idari yargı birimleri, adli tıp birimleri, ceza tevkif evlerinin otomasyonu tamamlanmıştır. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından vatandaşların yargıya elektronik ortamda en hızlı şekilde ulaşmalarını sağlamak, faydalanabilmelerine yardımcı olmak için oluşturulan UYAP vatandaş portalı sistemi 3 Aralık 2009 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Hizmetlere erişimi kolaylaştırmak ve işlem hızını artırmak amacıyla e-devlet üzerinden Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) bilişim sistemi entegre edilerek vatandaşın yargıya ulaşımına yeni bir boyut getirilmiştir. Bu yönüyle sistem dijitalleşmeye yönelik en önemli çalışmalarından birisidir (www.uyap.gov.tr, 06.05.2024).

UYAP bağlı birimler arasındaki iletişim kolaylaştırılarak kolluk birimlerine ulaşım da suç ve suçun önlenmesi amacıyla önemli mesafe kaydedilmiştir. Daha sonra sisteme avukat, bilirkişi gibi çeşitli kullanıcılara göre portallar eklenerek farklı mahkemelere ulaşım evrak gönderme veya uzaktan inceleme gibi kolaylıklar getirilmiştir. En son olarak da vatandaş portalı ile tüm vatandaşların sisteme girebilmesi sağlanmıştır. Bu özellikle de hizmetin asıl unsuru olan vatandaşın adalet sistemine ulaşımı kolaylaştırmıştır. UYAP farklı kullanıcıların kendi işlemlerini yapmasını kolaylaştırarak işlemlerin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine de imkân sunmuştur. Bunun yanında maliyet, zaman ve emek tasarrufu sağladığı önemli bir gerçektir. UYAP portalları sayesinde vatandaş tüm adli işlem ve geçmişini görebilmektedir. UYAP avukat, bilirkişi ve arabulucu gibi yargı hizmeti verenler için sağladığı kolaylıkların yanı sıra arşiv hizmeti de görmektedir. Bu yönüyle kullanıcılar zaman ve mekân ayrımı gözetmeksizin web, akıllı telefon, tablet gibi teknolojiler aracılığıyla online olarak bitmiş işlemlerini görebilmektedirler. Aynı şartlarda evrak üreterek bu evrakları e-imza veya mobil imza ile gönderebilmektedirler. UYAP SMS sistemi ile vatandaşın bilgi alma ve bilgi gönderme işlemleri de yapılabilmektedir. Resmi kurumların kayıtlı elektronik posta adreslerine tüm adli tebligatlar yapılabilmektedir (www.uyap.gov.tr, 06.05.2024).

UYAP yıllardır süren dava dosyalarının dijital ortama aktarılmasını sağlamış, getirdiği arayüz sayesinde diğer devlet kurumlarıyla entegrasyon kurularak evrakların anında online sistem ile iletilmesine imkân vermiştir. Yargının baş aktörleri hakim ve savcılara sistem üzerinden araştırma, geçmiş yargı kararları ve içtihatlarla anında ulaşma imkanını da sağlamıştır. Çok basit olarak bir hakimin tapu sistemi üzerinden bir vatandaşın üzerinde taşınmaz mal olup olmadığını anında görerek denetleyebilmesi yargılamanın hızı bakımından bu projenin ne kadar önemli olduğunun ispatıdır. Bu entegrasyon kurulmadan önce taşınmazın bulunduğu bölgedeki ilgili tapu dairesine yazı yazılması, cevaplarının beklenmesi ve eğer zamanında cevap gelmediyse duruşmanın ertelenerek yeni bir duruşma tarihi verilmesi zorunluluğu dikkate alındığında sadece yargı yerleri ve ilgili kurumların zaman, emek ve maliyet kaybı değil adalet

arayan vatandaşın da bu süreç içinde nasıl bir külfet altına girdiği anlaşılmaktadır (www.uyap.gov.tr, 06.05.2024).

Devlet vatandaşları için vardır ve varlığını sürdürmesi için birtakım görevler ve hizmetleri de zamanında yerine getirmesi muhakkaktır. Bu görevler içinde en önemlisi de kuşkusuz adalet sisteminin tesis edilmesidir. UYAP sistemi de öncelikle vatandaşın adalete hızlı, kolay ve en az masrafla ulaşmasını sağlamak üzere anayasanın verdiği görev bilinciyle oluşturulmuştur. Aksi halde hızla artan nüfusa paralel olarak suç oranlarının da aynı şekilde artması yargı mensuplarını kalın dosyalar içinde çaresizce boğuşan görevliler haline getirecektir.

UYAP Bilişim sistemine, adli ve idari yargı kollarındaki ilk derece mahkemelerinin yanı sıra istinaf mahkemeleri ile Yargıtay ve Danıştay da sisteme dahil edilmiştir (Oğlakçılıoğlu, 2008, s. 20). UYAP Bilişim Sistemi başta yargı çalışanları olmak üzere, avukatlar, bilirkişiler, vatandaşlar, kamu kurumları ve ticari şirketlerin kesintisiz yargıya erişimini sağlamak için birçok yenilikleri kullanıcıların hizmetine sunmuştur. Kullanıcı dostu yeni arayüz, esnek yapı ve akıllı uyarılar sayesinde; işlemler daha çok daha hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilmektedir. UYAP sistemi içinde birbirinden farklı özel portallar üzerinden giriş yapılarak kullanıcıların yetki ve amaçlarına göre kullanımları gerçekleştirilebilmektedirler. Sistemde yer alan portallar: Vatandaş Portal, Avukat Portal, Kurum Portal, e-Satış Portal, Bilirkişi Portal, Arabulucu Portal'dır.

Bugün itibariyle Adalet Bakanlığı'na bağlı tüm yargısal ve idari işlemler UYAP sistemi üzerinden yürütülebilmektedir. Vatandaşa sağladığı kolaylık yanında özellikle hukuk mahkemelerinde duruşmaların e-duruşma olarak yapılabilmesine imkân sunması sağladığı konforun yanında zaman tasarrufu da sağlamaktadır. UYAP arayüzünde bulunan farklı portallara ait tüm kullanıcılar için evrak kaybolma riskini sıfıra indirmesi yanında şeffaflık da sağlaması vatandaşların yargıya olan güvenini ve memnuniyetini de artırmıştır.

Dijital Adaletin Yükselişi: İletişim Teknolojileri, Katılım ve Adalete Erişim

İletişim teknolojilerinin gelişimi birçok alanda yeni uygulamaları beraberinde getirmiştir. Özellikle enformasyon ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler arasında, internet ayrı bir öneme sahiptir. Tarihsel süreç içerisinde ilk önce askeri amaçlarla kullanılan internet 1980'lerde araştırmacılar ve akademisyenler tarafından da kullanılmaya başlanmış, hızlı ve kolay bilgi alışverişi için bir ortam yaratmıştır. Yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak internet çoklu ortam uygulamaları açısından uygun bir platforma dönüşmüştür. 1990'larda World Wide Web'in ortaya çıkışı web aracılığı ile farklı türlerde içeriğin sunulabilmesiyle mevcut iletişim ortamı tamamen değişmiştir. Dünyada binlerce bilgisayar ağını birbirine bağlayan bir ağ olan internet, iletişim pratiğini büyük ölçüde dönüşüme uğratmıştır (Başaran, 2010).

İletişim teknolojilerinin gelişmesi yeni medya kavramını beraberinde getirmiştir. Yeni iletişim teknolojilerinin iletişim pratiğini değiştirmesi sonucu üretici ve tüketici arasındaki sınırlar ortadan kalkmıştır. Tüketici içerik üreticisi olarak yani “üre-tüketici” olarak iletişim ortamına katılmaya başlamıştır. Bu durum toplumsal, siyasal, hukuki, ekonomik alanlarda birçok dönüşümü beraberinde getirmiştir. The Language of New Media adlı çalışmasında Lev Manovich (2002) yeni medyanın ilkelerini, “dijital kodlardan oluşması ve yeniden programlanabilir olması, modüler yapısı, otomasyon, değişkenlik ve kod çevrimi” şeklinde sıralamaktadır. Kullanıcıların yeni medyada iletişimi istediği zaman başlatabilme, bitirebilme, dondurabilme olanağı vardır. Bu durum kullanıcının iletişimin zaman ve uzamı üzerinde kendi denetimine olanak sunmaktadır. Genel olarak yeni medyanın geleneksel medyadan ayrılan özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır: “dijitallik, etkileşimsellik, multimedya biçimselliği, kullanıcı türevli içerik üretimi, hipermetinsellik, yayılım ve sanallık ile ortaya çıkan mevcudiyet” hissidir.

İletişim teknolojileri sonucunda meydana gelen yenilikler hukuki alanda da önemli gelişmeler yaratmıştır. Adalet sistemi bu teknolojilerin sunduğu olanaklardan büyük ölçüde faydalanmaya başlamıştır. Bu durum adalet sisteminin hızlı bir şekilde işlemlerini ve şeffaflığı beraberinde getirmiştir. Donoghue (2017) Robin Widdison’un yayınladığı eski tarihli bir makalede “Bundan çeyrek yüzyıl sonra hukuk uygulaması nasıl olacak?” sorusuyla bilgi teknolojilerinin dünyayı nasıl dönüştüreceğini tahmin etmeye çalıştığını belirtmektedir. Widdison, geleceğin avukatlarının avukatlık yapma şeklini “hukuk pratiği en sonunda bilgi devrimi tarafından kapsanacak ve başkalaştırılacaktır” biçiminde tanımlamaktadır. Widdison’un bu öngörüsünün üzerine teknolojik olarak birçok yenilik yaşanmıştır. Elektronik belgelerin kabulü, dijital davalar, diğer hukuki uygulamalar, dosyalar ve vaka yönetimi sistemleri; ses/video bağlantılarının uygulanması ve konferanslar; çevrimiçi savunma sistemlerinin geliştirilmesi ve büyümesi, sanal hukuki danışmanlık gibi yenilikler teknoloji sayesinde mümkün hale gelmiştir (Donoghue, 2017, s. 995-996). Lanzara ve Patriotta (2001) teknolojinin ilerlemesi ve yaygınlaşmasının bir sonucu olarak hukuki süreçlerde maliyetin azaltıldığını belirtmektedir. Diğer bir ifadeyle teknoloji maliyeti azaltmakta ve verimliliği artırmaktadır. Bu durum bu teknolojilerin hukuk sistemi içerisinde giderek önemli hale gelmesini ve kullanım alanının genişlemesini sağlamaktadır.

UYAP Portalı ve Kullanıcı Etkileşimi

UYAP sistemi Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına bağlı kuruluşlarının, adli ve idari tüm yargı ve yargı destek birimlerinin donanım ve yazılım olarak iç otomasyonunu ve bilgi otomasyonu sistemlerini kurmuş kamu kurum ve kuruluşları ile dış birim entegrasyonunu sağlayan bir bilişim sistemidir” (www.uyap.gov.tr, Erişim Tarihi 06.05.2024). Dava dilekçesi UYAP sistemine ulaştığı andan itibaren elektronik ortamda Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülen hazırlık soruşturması esnasında yüklenen bilgiler kovuşturma aşamasında da tekrar sisteme girilmeyecektir. Yargılamanın

ileri safhaları olan istinaf ve temyiz aşamalarındaki dosya inceleme, kesinleşme, ilamat cezanın infazı ve adli sicile intikali işlemleri de elektronik ortamında gerçekleştirilmektedir (www.uyap.gov.tr, Erişim Tarihi 06.05.2024). Bu durum sayesinde mahkemede görevli başta hakim ve katipler olmak üzere ilgili adliye görevlileri eş zamanlı olarak dosyanın her aşamasında evraklara ulaşabilmektedir. Karar verici hakimlerin dosya envanterine daha kolay ulaşmalarını sağlayarak aynı anda ilgili dava dosyasının birden fazla evrağını inceleme olanağı ortaya çıkmaktadır. Yapılan iş ve işlemlerde daha çabuk hareket edebilme imkânı sağlayan bu kolaylık ise hata yapma riskini en aza indirerek daha motive bir şekilde çalışma olanağı sağlamaktadır.

Avukatlar açısından bakıldığında en büyük kolaylıklardan biri duruşma günlerini duruşma yapılacak mahkeme, gün ve saat olarak sorgulayabilmeleri ve bunları sistem üzerinden takip edebilmeleridir. Öyle ki aynı gün içinde bir mahkemede duruşması olan avukat an itibarıyla kendi duruşmasından önce sıranın kimde olduğunu kendi duruşma zamanının ileriye doğru sarktığını dahi görebilmektedir. Özellikle hukuk davalarında gün hesabı yapılması ve hak kaybına neden olabildiğinden dilekçelere cevap verme sürelerinin çok önemli olması sistem üzerinden bu sürelerin takibinin yapılabilmesi hukuki bir kaybın da direkt olarak önüne geçebilmektedir.

Vatandaşlar kendileriyle ilgi bilgi ve evrağa çok hızlı bir şekilde sistem üzerinden ulaşmaktadırlar (Yüçetürk, 2002, s. 2). Vatandaş için en önemli özelliklerden birisi avukat bulundurma imkânı olmasa dahi e-devlet üzerinden UYAP sistemine giriş yaparak daha önceki tarihli işlemi tamamlanarak kapatılmış dosyalar da dahil olmak üzere hali hazırdaki açık dava dosyalarını anında görebilmeleridir. Bu ise vatandaşın hak kaybının büyük ölçüde önüne geçmekte olduğu gibi hukuki yararın yanında zaman ve evrak tasarrufu da sağlamaktadır.

UYAP sistemi genel itibarıyla bilgiye doğru ve en kısa zamanda ulaşılmasına imkân vermesinin yanında, kararların doğru bir biçimde alınmasını sağlayarak işlevselliği artırmaktadır. Adalet Bakanlığı'nın kâğıt kullanmaksızın elektronik ortamda gerçekleştirdiği işlemler hata payını en aza indirmektedir. Veri tabanında tutulan bilgi ve belgelerin sorgulanması hızlı ve güvenilir bir şekilde yapılabildiğinden tarafların da hukuka ve mahkemelere güveni tesis edilmektedir. Üst dereceli mahkemelere ilgili dosyanın gönderilmesi veya dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesi işlemleriyle ilgili haberleşmeler de sistem üzerinden yapıldığından hukuki süreç kısaldığı gibi dosyaların kaybolması veya işlem yapılmaksızın bekletilmesinin de önüne geçilmektedir. Yargılamadaki usul hatalarının önüne geçmek üzere hakimler "Karar Destek Sistemleri" yardımıyla duruşma anında güncel mevzuata ve içtihatlarla ulaşabilmektedir. Avukatların UYAP üzerinden dava açma, dilekçe verme, icra takibi, temyiz gibi birçok işlemleri yapabilmeleri, dosyaları incelemeleri sağlanmaktadır. Vatandaşlar dava dosyalarının aşamalarını takip edebilmektedir. Yakalama ve gözaltı süreleri sistem üzerinden kontrol edilerek hak kaybı ve insan hakları ihlalleri önlenmektedir. UYAP'ın devlet kurumlarından başta

yüksek mahkemeler Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi, Sayıştay, bakanlıklardan İçişleri Bakanlığı ile bünyesindeki Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Gümrükler Genel Müdürlüğü, Valilikler ve Kaymakamlıklar ile Maliye Bakanlığı ile Noterler, Barolar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü gibi birçok kurumla entegrasyonu sağlanarak iş ve işlemlerin güvenilir ve hızlı bir şekilde yapılması sağlanmıştır. (www.uyap.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.05.2024)

İcra ve iflas daireleri ile satış memurluklarınca İcra ve İflas Kanununa göre satışı yapılacak mallara ait teklif verme de dahil olmak üzere tüm işlemler e-satış portalından yapılabilmektedir. Bir İcra Dairesi tarafından satılan malın tüm vatandaşlar tarafından görülebilmesi satışı artırdığı gibi devlete mali bir getiri sağlamakta ve dosya sayısını da azaltmaktadır (Albayrak, 2021, s. 47). Vatandaşlar hangi ilde olursa olsun bir ihalede pey sürme hakkına sahip olmaktadır. Bu yönüyle ihaleler şeffaf bir ortamda gerçekleşmekte ve yargıya güven de artmaktadır.

İcra takibinin en önemli aşamalarından olan hacizde ödeme emrinin kesinleşmesiyle alacaklının talebi ile borçlunun mallarına el konulması için alacaklı vekili, haciz talebini UYAP sistemine e-imzalı olarak yükleyebilecektir. Talep üzerine icra dairesi haciz işlemi gerçekleştirmek zorundadır (Kuru, 2013, s. 410).

UYAP sisteminin kullanıcılara sağladığı teknolojik kolaylık yanında bir bilişim ekosistemi olarak tanımlanabilmektedir (Kıyak, 2020, s. 84).

UYAP sistemi zaman, işgücü ve maliyet olmak üzere üç ana unsorda verimliliği artırarak yargının işlevselliğini, tutarlığını ve hızını artırmış, usulsüzlükleri önlemiş, asıl hizmet alan vatandaşa büyük kolaylıklar sağlamıştır. UYAP SMS Bilgi Sistemi ise, anında bilgilendirme yaparak, bir nevi ajanda işlevi görmektedir. Emek tasarrufunun yanında kağıt tüketimini de en aza indirgeyerek ağaçların kesilmesini ve doğadaki tahribatı da önlemiştir.

UYAP sisteminin getirdiği belgelere ulaşım, anında evrak görebilme ve evrak gönderebilme özelliği tüm kullanıcılara hayatı kolaylaştırmasının yanında özellikle sistemin getirdiği standardizasyon olası bir takım usulsüz uygulamaların önüne geçerek hukuk devletinin tüm işlemlerinde yürütmesi gereken şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesinin kapılarını da açmıştır.

Ara Yüz ve Ara Yüze Erişim

İki sistemin veya bir kullanıcının bir sistemle entegre olarak iletişimini sağlayan arayüz birim veya donanım birimi olarak tanımlanmaktadır. UYAP bilgi sistemi ülkemizin ilk e-devlet projelerinden birisi olarak tamamen yerli ve milli imkanlarla geliştirilmiş bir projedir. Proje kapsamında gereken güncellemeler bakanlık içinde yer alan mühendislik ekibi tarafından yapılmaktadır. Sistem yargı mensubu hâkim, savcı, mahkeme katibi gibi Adalet Bakanlığı personelinin yanı sıra zaman içinde geliştirilerek avukat, bilirkişi, arabulucu gibi hukuk hizmeti veren meslek sahiplerine ayrı portallar ile

açılmıştır. Bu meslek sahipleri kendi mesleki portalını cihazlarına yüklemek ve Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesinden şifre almak suretiyle sisteme girerek kendi menülerinden işlemlerini gerçekleştirebilmektedirler. Vatandaşlarda e-devlet sistemine girdikten sonra UYAP vatandaş portal taraması ile sisteme girebilmekte ve takiplerini yapabilmektedirler.

UYAP, Adalet Bakanlığı kullanıcıları için; UYAP-I bakanlık merkez birimlerini, UYAP-II ise taşra birimlerini içine alacak şekilde düzenlenmiştir (Güneş, 2012, s. 58). Uygulamanın bakanlık, merkez ve taşra birimlerine entegre edilmesiyle birlikte avukat portalından başlayarak diğer portallar yürürlüğe konulmuş, arabuluculuk kurumunun yeni kanunlarla daha işlevsel hale gelmesiyle son olarak arabuluculuk portalı da eklenmiştir.

Avukatlar, icra takiplerini avukat portal içerisinde takip talebi oluşturup e-imza ile icra dairesine elektronik ortamda göndermek suretiyle ya da özel programlar vasıtasıyla elektronik ortamda oluşturulan takip talebini, icra dairesine bir veri taşıyıcısı ile ulaştırıp, UYAP sistemine işleyerek başlatabilmektedir (Kaya, 2006, s. 131).

UYAP projesi ile güvenilir bir yargıya ulaşabilmek amacıyla etik değerlerin tartışılmadığı, kırtasiyeciliğin minimum seviyede ve doğru bir şekilde yapılması amaçlanmaktadır. Sistem üzerinde özellikle vatandaş veya avukatın yeni evrak girmesi, ilgili portalda yönlendirmelerle ve seçimlerle olmaktadır. Bu yüzden sisteme yanlış, imzasız veya eksik evrak girilse dahi sadece mahkemede çalışan hâkim veya katip değil aynı zamanda karşı davalı veya davacı da evrağı yüklendiği anda görebileceğinden sistem, zahmetsiz, şeffaf ve adil bir şekilde yargılamaya hizmet edecektir.

UYAP sisteminin sağladığı kolaylıklardan biri de cep telefonuna SMS yolu ile bilgi vermesidir. Örneğin; “Ankara 28. İcra Müdürlüğü’nde 2008/15 Sayılı Dosyası’na taraf olarak eklendiniz” veya “İzmir 1. İdare Mahkemesi’nin 2008/5 Esas Sayılı Dosyası’nda YD kararı verilmiştir” şeklindeki bir mesajla ilgili kişiye bilgi verilmektedir. Sistem tarafından yapılan ilk bilgilendirmeden ücret alınmamaktadır (www.sms.uyap.gov.tr, 05.05.2014). Kullanıcılar, sisteme kaydolmak suretiyle mevcut dava dosyalarında yeni yapılan işlem hakkında SMS alabilmektedirler (Songur, 2015, s. 58).

Sistem özellikle hukuki bilgisi yeterli olmayan vatandaşların dava dosyasına yeni giren bilirkişi raporu gibi belgelerden haberdar olmasını sağlamaktadır. SMS aracılığı ile vatandaş duruşma gün ve saatini de öğrenebilmektedir.

UYAP Vatandaş Portalından sadece Türk vatandaşları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık numarası ile yargı birimlerindeki davalarını takip edebilirken, e-imzaya sahip olanlar ayrıca dava açabilmekte ve harç vb. ödeyebilmektedirler.

UYAP vatandaş portalına; e-Devlet şifresi, e-imza veya mobil imza ile giriş sağlanmaktadır. E-Devlet şifreleriyle giriş yapan vatandaş online dava dosyalarına ve icra takiplerine ulaşabilmekte, açmak istediği bir dava ile ilgili ödemesi gereken harç ve masrafi hesaplayabilmekte, duruşmalarını takip edebilmekte,

Anayasa Mahkemesine Bireysel başvuru durumunu sorgulayabilmekte ve gizlemek istediği dosyası varsa sistem üzerinde gözlem yapabilmekte, son olarak adres, iletişim ve e-tebligat adresi bilgilerini güncelleyebilmekte ve UYAP sisteminden alınan kare kodlu evrağın doğrulamasını yapabilmektedir. Elektronik imzaya sahip olan vatandaş ayrıca hukuk ve idari dava açabilmekte, İcra Ceza Mahkemelerine dava açabilmekte, Sulh Ceza Hâkimliği kararları ile trafik ve idari para cezalarına itiraz edebilmekte, arabuluculuk için başvuru yapabilmekte, dava dosyalarına evrak gönderebilmekte ve Cumhuriyet Başsavcılıklarına dilekçe gönderilebilmektedir.

Avukatlar, keşif yapılması hariç olmak üzere tüm işlemlerini UYAP avukatlık portalı üzerinden yapma imkanına sahipler (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011, s. 55). Portallar içinde en aktif şekilde kullanılan Avukat Portalı sayesinde, avukatlar tüm işlemlerini gerçekleştirebildikleri gibi e-imza vasıtasıyla sisteme evrak kaydedebilmektedirler (UYAP Bilişim Sistemi, 05.12.2010). Avukatlar UYAP sisteminden mazeretleri nedeniyle katılmayacakları duruşmalar için mazeret dilekçesi verebilmektedirler. Böylece aynı gün farklı adliye veya mahkemelerde aynı gün veya saate denk gelen duruşmaları organize edebilmektedirler (Karakimseli, 2018, s. 325). Sistemin avukatlara sunduğu diğer bir kolaylık ise müvekkillerinden aldığı noter onaylı vekaletnameyi tarayıcıda taratmak suretiyle sisteme yükleyebilmeleridir. Bu sayede ilgili mahkeme hangi şehirde olursa olsun söz konusu dava dosyasında vekil kaydı yapabiliyor ve dosyanın tüm evraklarına ulaşma imkanına sahip olabiliyorlar.

Bilirkişi portalı bilirkişi olarak görevlendirilen alanında uzman kişileri mahkemeye gitmeden sistem üzerinden verilen görevi tamamlayıp, e-imza ile görevlendirildikleri mahkemeye raporlarını gönderebildikleri ve hesaplamaları dahi portal üzerinden yapabildikleri bir sistemdir (Adalet Bakanlığı, UYAP Bilirkişi Portal, :1). Bilirkişiler yazdıkları raporlar ile ilgili hak edişlerini sistem üzerinden alabildiklerinden adliyeye hiç gitmeden sistem üzerinden çalışabilmektedirler.

2019'da meydana gelen pandeminin getirdiği zorunluluk nedeniyle hakim ve savcılarının kullandığı UYAP arayüzüne Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) eklenmiştir. Bu sistem sadece hükümlü ve başka bir ilde olduğu için talimat yoluyla ifade alınması gereken vatandaşlar için kullanılmaktadır. Sistemin pandemi döneminde sağlık açısından çok yararı olduğu gibi günümüzde avukatlar da bu sistem üzerinde duruşmalara katılabilmektedirler.

Adalet Bakanlığı bünyesinde 2010 yılında çalışanlara uygulanan anket sonucu UYAP sisteminin zaman kaybını önleyerek daha hızlı işlem gerçekleştirildiğine dair katılanların yarısından fazlasının görüş bildirdiği ortaya çıkmıştır (Özerk, 2010, s. 63). Sistemin yeni başladığı yıllarda anketin yapıldığı dikkate alındığında özellikle manuel işlem yapmaya alışmış kıdemli memurlara bu sistemi hemen benimsetmek kolay değildir. Buna rağmen yıllar içinde dijital iletişime yatkın yeni memurların görev başı yaptığı dikkate alındığında 2024 yılı itibariyle özellikle adliyelerde sisteme alışmayan memur kalmadığı

gerçekdir. Bu yönüyle günlük dosyadaki işlemleri yürüten yeni memurların eskiden bu işleri nasıl yapıyorlarmış şeklindeki söyleyişleri verimlilik ve hızın diğer bir kanıtı olmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada veri tabanı sistemi ile kaydedilen bilgilere, hızlı ve kolayca ulaşılabilmesini sağlayan UYAP sisteminin Adalet Bakanlığı işleyişine getirdiği dinamik çerçevesinde sistemi kullanan Adalet Bakanlığı personeli, avukatlar, bilirkişiler vatandaşlar olmak üzere kullanıcılara getirdiği kolaylık ve etkilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

UYAP sistemine bağlı olarak çalışan farklı portallarla verilen hizmetlerin zaman ve mekân ayrımı olmaksızın kesintisiz bir şekilde kolay, hızlı ve güvenli bir şekilde ulaştırılması sağlanmaktadır. Sağladığı faydalar yanında, sistemin kullanıcılara getirdiği yeniliklerin neler olduğunu ortaya koymak açısından önemlidir.

Araştırmanın Yöntemi

Yasal teknolojik dönüşümü tartışan bu çalışmada UYAP projesi çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır. Teknolojinin genel olarak hukuk alanı üzerindeki etkisini ve yarattığı dönüşümü ele alan çalışma nitel yöntemi benimseyen derleme bir çalışmadır. Çalışmada UYAP projesinin getirdiği yeniliklerin hukuki uygulamalar ve prosedürler konusunda yaratacağı kolaylık ve hız ortaya konmaya çalışılmıştır. Teknolojik yeniliklerin hukuki sistemin işleyişini temelden etkileyecek yenilikler getirdiğini tartışan bu çalışmada kolektif olarak verimlilik sağlayan yeni iletişim teknolojilerinin maliyeti azalttığı, vatandaşın katılımını artırdığı ortaya konmaktadır. UYAP projesi ile adalete erişilebilirliğe imkânların artması, adalete erişimin iyileştirilmesi konusunda demokratik bir açılım söz konusu olsa da dijital teknolojilere herkesin eşit bir biçimde ulaşamaması bir paradoks yaratmaktadır. Bir yandan adalete erişimi tüm taraflar için mümkün kılmakta diğer yandan iletişim teknolojilerine erişim konusunda var olan eşitsizlik/dijital uçurum katılım konusunda tam eşitliğin sağlanması konusunda engel oluşturmaktadır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Araştırma sadece UYAP sistemine bağlı portalların işleme başladığı 2009 yılından bu yana sistemi kullanan yargı personeli, avukat, bilirkişi ve vatandaşları kapsamaktadır. Bunun dışındaki değişkenler yok sayılmıştır. 2009 yılından önceki dava dosyaları sistem de olmadığı için 2009 yılı öncesi araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni adaleti sağlamaya yönelik dijital platformlar, araştırmanın örnekleme hâkim, savcı, avukat, mahkeme katibi, bilirkişi, vatandaş tarafından kullanılan UYAP sistemine bağlı platformlar olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Soruları

UYAP sistemi hukukçulara yönelik ve vatandaşlara yönelik kullanım kolaylığı sağlamakta mıdır?

UYAP sistemi belge yükleme, belge iletme, belge arşivleme gibi bürokratik işlemler için ne gibi kolaylıklar sunmaktadır?

UYAP sistemi teknik olarak ara yüz tasarımında ihtiyaçlara yönelik ne gibi kolaylıklar sunmaktadır?

Araştırmanın Verilerinin Toplanması

Araştırma doküman inceleme, belge inceleme, arayüz inceleme sonucunda ortaya çıkan verileri kullanmıştır. Bu bağlamda UYAP sistemi arayüzüne farklı nitelikteki cihazlardan erişim sağlanmış (mobil, web, akıllı ekran vs.) soruların cevaplanmasına yönelik verilere ulaşılmıştır.

Araştırma Verilerinin Analizi

UYAP incelendiği zaman aşağıda yer verilen kategoriler oluşturulmuştur;

Vatandaş Portalı: E-devlet şifresi veya güvenli elektronik imza ile vatandaşların erişebildiği bir portaldır.

Vatandaşlar bu sistemi adli ve idari yargıda bulunan dava dosyalarına erişmek için kullanabilmektedir.

Avukat Portalı: Avukatlar online olarak E-imza veya M-imza ile UYAP Avukat Portala bağlanarak müvekkilerinin vekaletnamelerini sunmalarını sağlayarak dava ve icra takibi (e-takip) işlemlerini yapabilmektedir. Bunun yanı sıra avukatların sistemde vekâleti bulunan açık ve kapalı dosyaları inceleyebildikleri portaldır.

Kurum Portalı: Özel şirketlerin veya kamu kurumlarının Türkiye içindeki adli ve idari mahkemeler ile icra dairelerinde tarafı oldukları dava dosyalarını internet üzerinden online takip edebildikleri portaldır.

E-Satış Portalı: Tüm vatandaşların icra dairelerince ve satış memurluklarınca ihale usulüyle yapılan satışlarda, E-satış portal üzerinden elektronik ortamda teminat yatırma ve teklif verme suretiyle verilen en yüksek teklif üzerinden fiziki ihalenin başlatılarak satış işlemlerinin gerçekleştirildiği portaldır.

Bilirkişi Portalı: Yargıda bilirkişi olarak görev alan uzmanların adliyeye gitmeden dosyaları ile ilgili işlemlerini elektronik ortamda takip edebildikleri portaldır.

Arabulucu Portalı: Adalet Bakanlığı siciline kayıtlı arabulucular tarafından kullanılabilen, özel hukuk uyuşmazlıklarına konu anlaşmazlıklarda alternatif çözüm yolu sağlamak için mahkeme öncesi, mahkeme aşaması ve mahkeme sonrasında uygulanabilen arabuluculuk çözüm yöntemine ait sürecin takip ve sonlandırma işleminin yapıldığı portaldır.

Bulgular

Araştırma kapsamında farklı platformların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıda maddeler hâlinde yer almaktadır.

- UYAP sisteminin Adliye personeli arasında kolaylık sağladığı ve Adalet Bakanlığı tarafından personele verilen hizmet içi eğitim sonrası kısa sürede personelin sisteme adapte olduğu görülmüştür.

• UYAP sisteminde kullanıcılar adliyedeki fiziksel dosyalarda boğulmak yerine sistem üzerinde evrakı görmek suretiyle yeni evrak ve form üretmektedir. Buradan hareketle sistemin zaman tasarrufu sağladığı ve verimliliği de arttığı da gözlemlenebilmektedir.

• Arşivleme işlemleri de sistem üzerinden yapıldığından değerli evrak hariç olmak üzere sistem üzerinden çıktıların alınabildiği saptanmıştır.

• Mahkeme dışında hukuk işlerini yürüten avukat, bilirkişi, arabulucu gibi meslek sahiplerinin zaman ve mekân ayırımı yapmadan işlemlerini yürütebildikleri görülmüştür.

• Adliyelere mesai bitimi saat 17:00'a kadar evrak teslim edilirken sistem üzerinden son gün olsa dahi saat 24:00'a kadar evrak yüklenebildiği görülmüştür.

• E-devlet sistemini kullanabilen her vatandaşın sistem üzerinden takip yaparak bilgi alabildiği saptanmıştır.

• UYAP SMS sisteminin bilgilendirici özelliğinin vatandaşlar tarafından ajanda mahiyetinde olumlu karşılandığı saptanmıştır.

• E-satış sistemi üzerinden süresi içinde farklı ildeki ihalelere pey sürebilme imkanının sağlanmasının ihalelerde şeffaflık sağladığı gibi katılımı da artırdığı saptanmıştır.

• Avukatlar tarafından aynı gün içinde bir mahkemede kendilerinden önceki duruşmaların başlangıç ve bitiş sürelerini takip edebilmelerinin zaman ve verimliliği artırdığı saptanmıştır.

• UYAP sistemini tüm portallarının özellikle kağıt tasarrufu sağlaması sebebiyle çevreyi koruma amaçlı kağıt üretiminde kullanılan iş gücü ve su tasarrufu yanında bir çok ağacın kesilmesini önlediği de tespit edilmiştir.

• UYAP sisteminin en çok kullanılan elektronik devlet projelerinden biri olarak yargıya şeffaflık ve denetlenebilirlik getirdiği gibi maliyet, emek ve zaman tasarrufu da sağladığı saptanmıştır.

• Örneklemedeki tüm platformlarda tanımlı kullanıcılara içerikleri kendi hesaplarından izleme ve geçmişe erişim yetkisi verdiğinden sistemin kişisel verilerin saklanması açısından önemli olduğu tespit edilmiştir.

• Yargılama sırasında hâkim tarafından şüpheli veya tanığa ait nüfus bilgilerine anında erişilmesi olası yanlışlık ve hilelerin de önüne geçebileceği saptanmıştır.

• İyi niyetli olmayarak birden fazla dava açılmasının önüne geçtiği saptanmıştır.

• Yargılanan bir kişinin önceki dosyalarının anında görüntülenebilmesi özellikle ceza davalarında hâkim kanaatinin oluşmasına yardımcı olduğu saptanmıştır.

• Avukatlar da olduğu gibi mobil imzası bulunan vatandaşların da zaman ve mekân gözetmeksizin dava açabilmelerinin hizmet almada önemli bir yenilik ve konfor olduğu saptanmıştır.

• Harç ve masrafların sistem üzerinden ödenmesinin işlemleri hızlandırdığı gibi davanın açılma zamanının belirlenmesinde kolaylaştırıcı olduğu saptanmıştır.

- İnfaz hesaplama menüsü ile özellikle cezaevlerinin tutuklu ve hükümlülerin gün hesabının doğru ve eksiksiz yapıldığı ve anayasal hak ihlallerinin de önüne geçildiği saptanmıştır.
- Portallarda kullanıcılara yönelik tanıtımların ve yönlendirmelerin de olmasının sistemin daha anlaşılır olmasını sağladığı saptanmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Teknolojik gelişmelere paralel olarak devamlı dijitalleşen ve küreselleşen dünyada devlet denilen dev mekanizmanın da kendisini bu değişimden ayrı tutması düşünülemez. Bu bağlamda çok ağır ilerlediği gerekçesiyle devamlı olarak vatandaş tarafından şikâyet ve tekitlere maruz kalan adalet sistemi de bu dijitalleşmeye ayak uydurarak UYAP sistemini kullanmaya başlamıştır. Tüm yargı mensuplarına ve hukuk mesleği icra eden avukat, arabulucu ve bilirkişiler ile asıl hizmetin verilmekle mükellef olunan vatandaşın hizmetine belirli yetkiler dahilinde ayrı portallar halinde açılmıştır. UYAP sistemi, arayüzü anayasal bir hak olan adalete erişebilme kolaylığını zaman ve mekân ayırımı yapmaksızın sağlamıştır.

Dijitalleşmeye paralel olarak başta akıllı telefonlar olmak üzere diğer mobil cihazlar vasıtasıyla 2019 yılında başlayan pandemi ile birlikte değişen yaşam biçimleri dijitalleşme ve medya okuryazarlığının önemini artırmış ve elektronik devlet sistemi üzerinden verilen hizmetlerin kalitesi ve önemi de artmıştır. Bu bakış açısıyla UYAP sisteminin sağladığı yeniliklere paralel olarak çok önemli bir diğer yenilik de hukuk davalarındaki birçok duruşmanın e-duruşma şeklinde yapılmasıdır. Ceza davaları dışında kişilerin talebi üzerine birçok mahkemede başlayan e-duruşma UYAP sisteminin getirdiği konfor ve kolaylığın geldiği boyutu sergilemesi açısından önemlidir. Aynı şekilde tutuklu bir kimsenin bulunduğu cezaevinden UYAP sistemi aracılığıyla kendi duruşmalarına katılabilmesi, tutuklunun fiziki olarak duruşma salonunda hazır bulundurulması için harcanacak güvenlik hizmeti, araç yakıtı gibi konularla birlikte düşünüldüğünde devlete sağladığı tasarruf da yadsınamaz.

Araştırmada “UYAP sistemi hukukçulara yönelik ve vatandaşlara yönelik kullanım kolaylığı sağlamakta mıdır?” sorusuna başta tüm adliye çalışanları olmak üzere öncelikle de kamu görevi yürüten savunmanın vazgeçilmez unsuru avukatlara zaman ve mekân ayırımı yapmaksızın büyük kolaylıklar getirdiği bulgulanmıştır. Bunun yanı sıra sistemin vatandaş açısından da adalete ulaşmanın önündeki engelleri kaldırdığı araştırmanın bulguları arasındadır.

“UYAP sistemi belge yükleme, belge iletme, belge arşivleme gibi bürokratik işlemler için ne gibi kolaylıklar sunmaktadır?” sorusuna yönelik elde edilen bulgulara baktığımızda sistemin adalet birimlerinde çalışanlarda olduğu gibi, avukat ve vatandaşların da kendilerine ait açık ve kapalı dosyalarına zaman ve mekân farketmeksizin ulaşabildikleri gözlemlenmiştir. Kullanıcıların adliyeye gitmeden tüm işlemlerini online olarak gerçekleştirebilmeleri sistemin zaman tasarrufu, işgücü kaybının önlenmesi gibi hayatı kolaylaştıran hizmetler de sunduğunu göstermektedir.

Araştırmada yer alan bir diğer soru olan “UYAP sistemi teknik olarak ara yüz tasarımında ihtiyaçlara yönelik ne gibi kolaylıklar sunmaktadır?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular incelendiğinde kurum, avukat, arabulucu, bilirkişi ve vatandaş gibi farklı kullanıcılara kendileri için tasarlanan farklı portallar vasıtasıyla yapılacak işlemlerin özelliğine göre anında müracaat, cevap verme, bilgi alma, belge ekleme kolaylıklarının sunulduğu görülmektedir. Sistemin ihtiyaçları büyük oranda karşılayarak adalet sistemine erişebilmede cep telefonu ile dahi işlem yapılabilen bir teknolojik seviyede hizmet sunduğu bulgulanmıştır.

Adalet sistemi içinde asıl hizmet amacı vatandaş olduğuna göre sisteme güvenilir bir şekilde anında ulaşabilme, evrak kaybolma ihtimalinin kalmaması, şeffaflık ve arşiv niteliği gibi özellikler UYAP e-vatandaş portalını vatandaş gözünde olumlu ve başarılı kılmaktadır. Arayüzü kullanarak ilk defa giriş yapan bir vatandaşın kullanım kolaylığı gördüğündeki memnuniyeti sistemin hizmet kalitesini artırmıştır.

Sonuç olarak; UYAP sistemi devamlı olarak kendini yenileyen dinamik alt yapısı ve arayüzü ile kullanım amaçlarına göre farklı portallar üzerinden ilgili meslek sahiplerine ve vatandaşlara önemli iletişim hizmetlerini buldukları yerlere kadar götürmektedir. Hızla artan nüfusa göre Yargı çalışanlarının iş yoğunluğunu azaltarak, sağladığı otomasyon hizmeti ve kurumların sisteme entegre edilmesi karar verici hakim ve savcılar için de her türlü bilgi ve belgeye anında ulaşabilecek yeteneğe sahip olarak işlerini yapmalarına ve dava dosyalarını doğru olarak tekamül ettirmelerine yardımcı olmaktadır. Sağladığı kolaylıklar ve hız yanında devlet için de çok önemli bir tasarruf sağlayan bir sistem olan UYAP tüm kullanıcıların genel olarak memnuniyetleriyle birlikte hizmet vermeye ve çağa uygun olarak kendini yenilemeye başarılı bir şekilde devam etmektedir.

Kaynakça

- Albayrak, A. (2021). Ulusal Yargı Projesi (UYAP) vatandaş bilişim sistemi hizmet kalitesi ve kullanıcı memnuniyetinin incelenmesi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Başaran, F. (2010). Yeni iletişim teknolojileri, alternatif iletişim olanakları. *Mülkiye Dergisi*, 34(269), s. 255-270.
- Batır, U. (2013). E-devlet uygulamalarından Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın etkinliğini belirlemeye yönelik Ankara Barosu avukatları üzerine bir alan araştırması. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Büro Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Donoghue, J. (2017). The rise of digital justice: Courtroom technology, public participation and access to justice. *The Modern Law Review*, 80(6), s. 995-1025.
- Güneş, M. (2012). UYAP bilgi sisteminin bilgiyi yaratma, koruma ve transfer etme açısından Adalet Bakanlığı çalışanlarının örgütsel öğrenme sürecine etkisinin incelenmesi uzman kullanıcılar

üzerinde bir uygulama. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Büro Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Karakimseli, A. (2018). İcra takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanımı. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), s. 315-360.

Kaya, A. (2006). *Bilgi ekonomisi, bilgi toplumu, mahremiyet ve güvenlik*. Ankara: Ankara Barosu Hukuk Kurultayı.

Kıyak, E. (2020). Büyü veri ve yapay zeka teknolojileri ile adım adım zeki UYAP (ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ) ekosistemine doğru. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(1), s. 79-121.

Kuru, B. (2013). *İcra ve iflas hukuku el kitabı*. Ankara: Adalet Yayınları.

Lanzara, G. F. (2001). Technology and the courtroom: An inquiry into knowledge making in organizations . *Journal of Management Studies*, 38(7), s. 943-971.

Manovich, L. (2002). *The language of new media*. MIT press.

Melitski, J., & Holzer, M. (2007). Assessing Digital Government at the Local Level Worldwide: An Analysis of Municipal Web Sites throughout the World. F. Donald (Dü.) içinde, *Current issues and trends in e-government research* (s. 1-21). IGI Global.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). Ulusal yargı ağı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Güvenlik Konseyi. (1982). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Anayasa Komisyonu Raporu*. Milli güvenlik konseyi tutanak dergisi.

Oğlakçılıoğlu, O. (2008). *Medeni usul hukuku yönünden elektronik adli iletişim*. İzmir: Güncel Yayınevi.

Özerk, R. (2010). Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adalet Bakanlığı çalışanları üzerindeki etkisi üzerine bir alan araştırması. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Büro Yönetimi Eğitim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi .

Songur, L. (2015). Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın adli yargı teşkilatının işleyişine getirdiği yenilikler üzerine bir araştırma "Konya ili örneği". Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

UYAP Bilişim Sistemi. (2010, 05 12). *Genel Bilgi*. 05 6, 2024 tarihinde <http://www.uyap.gov.tr/tanitim/genel.html> adresinden alındı

Yıldırım, M. (2011). *E- Devlet ve Yurttaş Odaklı Kamu Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Yüceler, E. (2002). Türk Kamu Yönetiminde E-Devlet Uygulamaları ve Tabana Yayılabilirlik Yeteneği Bakımından Bir Değerlendirme: Bolu Örneği. *I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi* (s. 145-163). İzmit: Kocaeli Üniversitesi, İİBF Yayını.